

*Sygn. akt II AKa 335/17*

## WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

*Dnia 13 grudnia 2017r.*

*Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:*

*Przewodniczący: SSA – Adam Wrzosek (spr.)*

*Sędziowie: SA – Marzanna Piekarska - Drązek*

*SO (del.) – Paweł Dobosz*

*Protokolant: – sekr. sąd. Sylwester Leńczuk*

*przy udziale Prokuratora Anny Adamiak*

*po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2017 r.*

*sprawy E. N.*

*o odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z tytułu wykonywania tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym*

*apelacji pełnomocnika wnioskodawcy*

*od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie*

*z dnia 10 października 2016 r. sygn. akt XII Ko 64/15*

*uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.*

## UZASADNIENIE

Wnioskodawca *E. N.* wystąpił o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu stosowanego wobec niego tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym dotyczącym wydania go władzom USA.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 10 października 2016 r. sygn. akt XII Ko 64/15 na podstawie art. 552a § 1 k.p.k. wniosek oddalił, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację złożyła **pełnomocnik** wnioskodawcy, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na jego treść, to jest:

a) art. 552a § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 ust. 1 i 5 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegającą na nieprawidłowym przyjęciu, iż sposób umorzenia postępowania ekstradycyjnego uniemożliwia uwzględnienie żądań wnioskodawcy, co skutkowało niezasadnym oddaleniem wniosku *E. N.* o zasądzenie odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu wykonywania tymczasowego aresztowania ekstradycyjnego w sprawie Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt VIII Kop 250/09, podczas gdy wnioskodawca spełnia wszelkie przesłanki konieczne do uwzględnienia jego roszczeń;

b) art. 7 k.p.k. i wyrażonej w nim zasady swobodnej oceny dowodów, polegającą na dowolnej ocenie zeznań wnioskodawcy *E. N.* oraz zeznań świadka *S. S.*, w zakresie ustalenia okoliczności, jakie stanowiły podstawę do

stwierdzenia zasadności oraz wysokości wnioskowanego odszkodowania i zadośćuczynienia, a w szczególności potraktowanie jako niewiarogodne depozycji wskazanych osób w zakresie braku możliwości podjęcia przez wnioskodawcę działań zmierzających do przedłużenia jego pobytu w Szwajcarii;

c) art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez zaniechanie oparcia przedmiotowego orzeczenia na całokształcie materiału dowodowego zgromadzonego i ujawnionego w niniejszej sprawie, w szczególności w zakresie przedłożonej przez wnioskodawcę dokumentacji dotyczącej jego stanu zdrowia psychicznego oraz utraconych możliwości zarobkowania, a także pominięcie, bądź zmarginalizowanie okoliczności, które były podnoszone przez wnioskodawcę oraz przesłuchanych świadków, istotnych przy ocenie zasadności oraz wysokości dochodzonego roszczenia.

W konkluzji apelacji pełnomocnik wnioskodawcy wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i uwzględnienie żądania wnioskodawcy w całości, to jest zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz E. N. kwoty 220.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami oraz zasądzenie kwoty 180.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r. sygn. akt II AKa 439/16 zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji pełnomocnika wnioskodawcy, wyrokiem z dnia 19 lipca 2017 r. sygn. akt II KK 107/17 uchylił powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego i sprawę przekazał temuż Sądowi do ponownego rozpoznania.

***Sąd Apelacyjny po ponownym rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odwoławczym zważył, co następuje:***

***Apelacja jest zasadna i skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.***

Sąd Okręgowy uznał, że podstawą wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu stosowanego wobec E. N. tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym są przepisy art. 552a k.p.k., które obowiązywały od dnia 1 lipca 2015 r. i utraciły moc 15 kwietnia 2016 r. Sąd ten wskazał, że powyższy przepis ma zastosowanie z uwagi na treść art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którym postępowania wymienione w dziale XII Kodeksu postępowania karnego, tj. także w przedmiocie odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie, wszczęte i niezakończone do dnia w życie wspomnianej ustawy, toczą się do ich zakończenia według przepisów dotychczasowych, w niniejszej sprawie właśnie według uchylonej tą ustawą art. 552a § 1 k.p.k.

W art. 552a § 1 k.p.k. określono, że w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia wobec niego postępowania karnego w wypadkach innych niż określone w art. 552 § 1-3 k.p.k. oskarżonemu przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonywania wobec niego w tym postępowaniu środków przymusu, o których mowa w dziale VI Kodeksu postępowania karnego. Jak podniósł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku kasacyjnego zapadłego w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy przyjął, że chociaż z formalnego punktu widzenia nie zapadła decyzja o umorzeniu postępowania merytorycznego bądź ekstradycyjnego, o której mowa w art. 552a § 1 k.p.k., to nie ma przeszkody do uznania, iż postępowanie ekstradycyjne wobec wnioskodawcy faktycznie zostało umorzone. W istocie bowiem właściwy sąd uchylając areszt ekstradycyjny zdecydował, iż postępowanie w tym przedmiocie nie będzie się już toczyło, z uwagi na cofnięcie wniosku o ekstradycję, skutkujące zaistnieniem negatywnej przesłanki procesowej. Jednakże zdaniem Sądu Okręgowego art. 552a k.p.k. dotyczy umorzenia postępowania jedynie w oparciu o art. 17 § 1 pkt 1 – 4 k.p.k. bowiem inne przesłanki umorzenia nie pozwalają na stwierdzenie, że w danym wypadku doszło do niesłusznego oskarżenia lub niesłusznego postawienia zarzutu. Dlatego też Sąd meriti stanął na stanowisku, że skoro zaistniała przesłanka formalna umorzenia postępowania ekstradycyjnego (cofnięcie wniosku o ekstradycję), a nie przesłanka materialna, tj.

umorzenia postępowania ekstradycyjnego z uwagi na niesłuszne postawienie zarzutów, to roszczenia wnioskodawcy, niezależnie od tego, czy są one słuszne, nie mogły być uwzględnione.

Sąd Najwyższy rozpoznając kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego utrzymującego w mocy rozstrzygnięcie Sądu meriti nie podzielił powyższej interpretacji art. 552a k.p.k.

W świetle wyroku kasacyjnego należało zatem merytorycznie orzec o zakresie i wysokości żądań zgłoszonych w przedmiocie zadośćuczynienia i rozstrzygnąć, czy wnioskodawcy winno być przyznane odszkodowanie i ewentualnie ustalić jego wysokość. Nie ulega przy tym wątpliwości, że od zakończenia odbycia zastępczej kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt VIII K 224/11, co nastąpiło w dniu 17 sierpnia 2014 r., wnioskodawca był pozbawiony wolności jedynie na podstawie tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym i tenże środek został uchylony dopiero w dniu 25 sierpnia 2014 r. Należy też ustalić, czy stosowanie wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania ekstradycyjnego w czasie odbywania kary orzeczonej przez sąd polski (w okresie wskazanym we wniosku) wiązało się z dodatkowymi uciążliwościami, które winny skutkować przyznaniem stosownego zadośćuczynienia. Następnie należy ustalić, czy wnioskodawca w wyniku stosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu ekstradycyjnym poniósł szkodę i w jakiej wysokości. Powyższe ustalenia winny być poczynione w postępowaniu przed Sądem I instancji albowiem strony, które nie będą akceptowały zapadłego w tym zakresie orzeczenia muszą mieć prawo do jego weryfikacji w ramach kontroli instancyjnej. Tej możliwości strony byłyby pozbawione w przypadku wydania rozstrzygnięcia w postępowaniu odwoławczym.

Dlatego też zaskarżony wyrok nie mógł się ostać, a sprawa podlega przekazaniu Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy winien pamiętać, że Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku kasacyjnego podniósł, że wobec uchylecia art. 552a k.p.k., merytoryczną podstawą rozstrzygnięcia winien być przepis art. 552 § 4 k.p.k. w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016.437).

***Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.***